

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 286. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358257968/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

nig i Alt. Den første af disse Eder er en Taabelighed, den anden er en Lavhed.»

George Sands Tankegang i alle disse Bøger er den, at det, efterat Kærligheden er ophørt, vedblivende at opretholde dens ydre Skin gennem Kærtoga o. s. v. er den egenlige Usædelighed i Elskov. Jacques siger: «Jeg har aldrig bearbejdet min Indbildningskraft for paany at tænde eller genoplive en Følelse i min Sjæl, som ikke mere fandtes der; jeg har aldrig paalagt mig selv Elskov som en Pligt, Bestandighed som en Rolle. Naar jeg har følt Elskoven slukkes i min Sjæl, har jeg sagt det uden at skamme mig derover og uden Samvittighedsnag.» Og endnu mere indtrængende udbryder Lucretia Floriani: «Af alle disse Forelskelser, som jeg barnligt og blindt havde givet efter for, syntes ingen og ingen Forbindelse mig saa dadelværdig som den, jeg tiltrods for mig selv forsøgte at lade vare udover dens Tid.»

Den franske Forfatterinde ser saaledes den stadige Kærlighed til En og Samme som en kun paa visse Betingelser eksisterende Mulighed, og hendes Opfattelse af Elskoven er ikke som Schleiermachers den, at den er den højeste Dannelsesmagt, men den, at den som uimodstaaelig Naturmagt, som hele Sjælen fyldende Lidenskab er skøn, ja det Skønneste i Menneskelivet. Institutionerne bør rette sig efter dens Natur, da den ikke kan forandre sin Natur efter Institutionerne. Som Discipel af Rousseau taler hun Naturens Sag.

Kaster vi endelig et Blik i et Skrift af en samtidig engelsk Forfatter af samme Aandsretning: Shelley's *Queen Mab*, og agter paa de Anmærkninger, hvormed han har forsynet Digtet, saa møder vi en tredje Afskygning af Modstanden mod den herskende Tankegang. Shelley siger: «Den Samfundstilstand, i hvilken vi befinder os, er en Blanding af middelalderlig Vildhed og ufuldstændig Kultur. Kristendommens snævre og uoplyste Moral har forværret disse Onder. Først nylig har Menneskeheden indrømmet, at Lyksalighed er Etikens eneste Maal, som alle andre Videnskabers, og forkastet den fanatiske Ide at ville korsfæste Kødet af Kærlighed til Gud.» Man ser, han gaar som søgte Englænder ud fra Nytte- eller Lykke-Principet som det højeste. «Kærlighed, siger han, er en uundgaelig Følge af Iagttagelse af Elskværdighed. Kærlighed visner under Tvang; dens ejendommelige Væsen er Frihed; den kan hverken frives sammen med Lydighed eller med Skinsyge eller med Frygt; den er renest,